

Szondi várának árnyékában és fényében

Beszélgetés Dombai Gáborral, Drégelypalánk polgármesterével

Drégely vára nemzeti kincs, a tövében elterülő ipolysági falut az irodalom közvetítése révén ismerheti az ország népe, és a művelődés ügye ma is kiemelt terület a település vezetése számára. Dombai Gábor 1990 óta Drégelypalánk polgármestere. Gödöllőn végzett Mezőgazdasági üzemgazdászként, 1997-ben Államigazgatási diplomát szerzett, majd munkaügyi osztályvezetőként dolgozott egy 6-700 fős építőipari cégnél tizenkét évig. Talán munkaügyi és HR tapasztalatai-

nak is köszönheti, hogy az emberekkel való kommunikációt a munkavégzés természetes, magától értetődő részének tekinti. Két felnőtt fia van, „egyszeres” nagypapa, és hamarosan érkezik a második unoka is.

Máté Lászlóné: Hogyan jellemezne a drégelypalánki hétköznapiakat itt élő lakosként és polgármesterként?

Dombai Gábor: Drégelypalánkra is jellemző a falufogyás, mint összetársadalmi és országos probléma. Fájó pont számomra, hogy a falu népessége előregedőben van, a fiatalok pedig elköltöznek Drégelypalánkról. Ennek is köszönhető a sok eladó, üresen álló ház. Az elmúlt 20 év alatt kb. 200 fővel csökkent a falu lélekszáma (jelenleg 1600-an élnek a településen).

A tanácsai rendszer végén a faluból többen is felkerestek, hogy lenne-e kedvem indulni a polgármester választáson. 1990-ben hárman pályáztak erre a posztra. Az első 2-3 ciklus csodálatos volt. A rendszerváltás után mindenki tele volt reménnyel, lendülettel és tenni akarással. Akkoriban az önkormányzati rendszer megerősítése, megszilárdítása volt az elsődleges cél, ezért megfelelően finanszírozták a helyi közszervezetet. 2000-tól általános tendencia, hogy rohamosan romlik az önkormányzatok helyzete,

a szektornak egyre kevesebb jut, amit a 2008-as világválság tetőzött be.

A falu életében a '90-es években igen erőteljesen érezhető volt a közösségi összefogás. 1992-ben rendezték meg először a Szondi várjátékokat, a vár ostromának 440 éves évfordulója alkalmából. A falu első nagy, több száz fős, három napon át tartó rendezvénye volt ez a program. A közösségi összefogást az is mutatja, hogy az ünnepségsorozat részeként a hársfasornál található, háború alatt lerombolt Szondi kápolna helyén tartandó szentmiséhez területrendezésre volt szükség. Mindezt az önkormányzat felszerelés hiányában nehézkesen tudta volna elvégezni, így megafonon keresztül kértük a helyi lakosokat, hogy fűnyírőeszközökkel segítsék a munkát. Nagyon sok felajánlás érkezett, így közös erővel tisztították meg a kápolna területét az ünnepségre. Ma már egy ilyen mértékű összefogás és felajánlás sajnos egyre inkább megszűnőben van, hiszen szinte elvárás, hogy az önkormányzat rendelkezzen megfelelő felszereltséggel és a felmerülő problémákat egymaga oldja meg.

Az önkormányzati munkához alapvetően közösségi összefogás és pénz kell.

Az első munkálatok, amit polgármesteri pályafutásom elején végeztem-

tem, a vízhálózat, a telefonhálózatok, az úthálózat kiépítése, valamint az intézményi udvarok, járdák rendbe tétele volt. Éves szinten 15-20 millió Ft értékben fejlődött a falu. Évente 30-35 milliós iparüzési adó folyik be, a képviselő testület igyekszik felelősen gazdálkodni ezzel a forrással. A konyhához és az építkezésekhez az önkormányzat vállalkozásokat is alkalmaz. A munkatársakkal jó kapcsolatot ápolunk, összetartó csapat a miénk.

A környéken nagyon sikeres helyi TSZ (Szondi György Termelőszövetkezet) korábban viszonylagos jólétet és megélhetést biztosított a helybelieknek és a környékben élőknek. A mezőgazdaság ma is felszívhatná a képzetlen munkaerőt, de a kertek műveletlenek, nincs állattartás, ezeket kellene feléleszteni.

Összességében sok munka áll még a községvezetés előtt, de örömmel és szeretettel végezzük.

M. L-né: *Milyen hatással van a településre Szondi vára?*

D. G.: Drégelypalánk neve egyértelműen Drégely várával fonódik össze az ország köztudatában, főként az irodalmi emlékeknek köszönhetően, hiszen a „Szondi két apródja” ma is kötelező tananyag. Persze a palánki szörp is széles körben ismert.

Drégely vára a legnagyobb helyi turisztikai attrakció, de sajnos az elmúlt 400 évben jelentősen megrongá-

lódott: helyreállításáról fokozatosan próbálunk gondoskodni.

Teszary Károly a Környezetvédelmi Minisztériumnál kezdeményezte a vár megmentését az utókor számára, e cél érdekében hozták létre a Drégelyvár Alapítványt. Az önkormányzat az alapítvánnyal együttműködve dolgozik a vár állagmegóvásán.

Az alapítványnak köszönhetően a vár külső kontúrjai megépültek, és a belső falak is kiépítésre kerülnek majd. A cél nem a teljes felújítás és a vendéglátás biztosítása, hanem az utókornak való megőrzés, hiszen a várban százötvenen haltak hősi halált, így Drégely vára lényegében egy temető, ahol az ember egyesül a múltjával és a magyarságával. Ez az érték az egész nemzeté, ezért azt szeretnénk, hogy minél többen megismerhessék Drégely várát és emlékét, lehetőség szerint személyes tapasztalatszerzés révén. A vár a Nemzeti Örökség része, 2012-ben Történelmi Emlékhellyé nyilvánították.

M. L-né: *Elképzelhető-e, hogy az idegenforgalom váljék kitérési ponttá?*

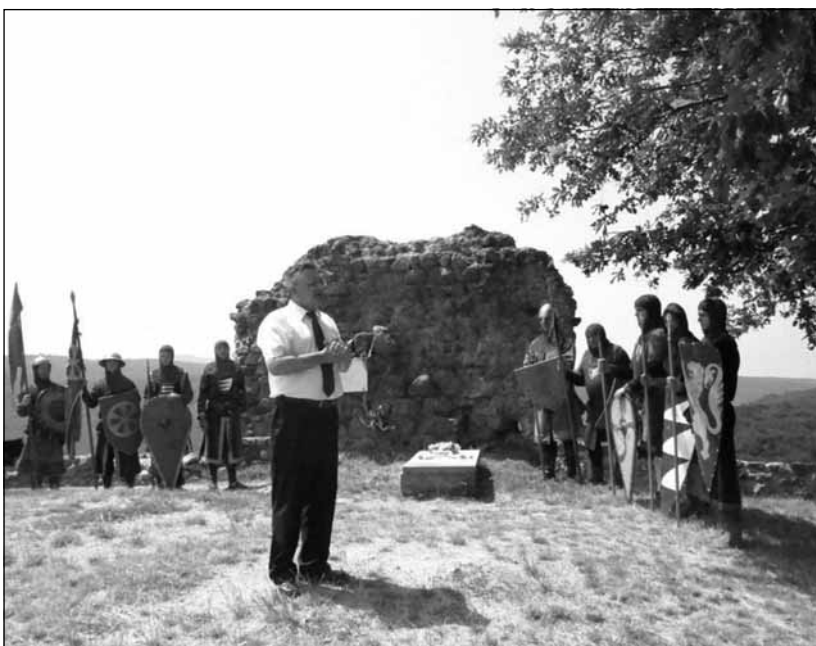
D. G.: Az idegenforgalom és a turizmus lehetőség arra, hogy megismerhessük az emberekkel az értékeinket. Emiatt az önkormányzat is felkarolta a turizmus ügyét. Az idegenforgalom jövedelemtermelő tényező nálunk: 10-12 helyi családnak, vállalkozásoknak és üzleteknek is pénzbevételt, jövedelem-kiegészítést jelent a településen.

Nem nehéz belátni, hogy az önkormányzati munka is akkor működik jól, ha van gazdasági mozgatórugó.

A turisztika elősegítése, fellendítése érdekében Drégelypalánk kezdeményezte a Sugárkankalin Turisztikai Egyesület megalapítását 2005-ben. Az egyesület a környék tíz települését fogja össze közös arculat égisze alatt. Külön-külön egy településnek sincs annyi értéke, ami önmagában elég lenne számottevő idegenforgalom bevonására az adott településen, de a tíz település együttesen már képes olyan turisztikai programcsomag-kínálatot felmutatni, ami három-négy napra hasznos, élménydús programot kínál az ide látogatók számára. Mikor bizonyos mértéket elér a látogatottság, akkor már megfelelő infrastruktúrát is kell biztosítani.

Az idegenforgalom fejlesztése érdekében Drégelypalánk község önkormányzata pályázatot nyújtott be. Az ÉMOP (Észak-Magyarországi Operatív Program) Turisztikai attrakciók és szolgáltatások fejlesztése program keretében több mint 235 millió Ft 100%-os támogatást nyert. A pályázathoz kapcsolódó közbeszerzés lezárult, a kivitelezés 2013. november 11-én elindult. A projekt zárása 2014. december 31-én lesz. A projekt több fejlesztési területen valósul meg. Sor kerül a várhegy alatti Schaffer-kúti tisztás infrastrukturális fejlesztésére, a várhegyhez vezető út egy szakaszának megerősítésére, az út végén parkoló kialakítására. Folytatódik a várrom további feltárása, állagmegóvása, egyik korbástyájának felújítása is. A projekt fő fejlesztési eleme a községben található, Szondi kiállítóhelyként működő épület és a mellette lévő régi parasztház teljes átépítése, interaktív turisztikai központtá történő átalakítása. A tervezett turisztikai csomagok iskolai csoportok, gyermekes családok számára nyújtanak egész napos elfoglaltságot, emellett szívesen várjuk az aktív- és ökoturisták, valamint kulturális turisták látogatását is.

M. L-né: *Milyen a foglalkoztatás helyzete a faluban, mennyire tudják kihasználni a közmunka lehetőségeit?*

Szondi várjáték

Augusztus 20., Szent István-ünnep

D. G.: A helyi vállalkozások (Zentis, Globál-Vép. Kft. stb.), üzletek és az önkormányzat összesen 200-250 főt tudnak foglalkoztatni. 10%-os munkanélküliség van Drégelypalánkon, a jelentős része a helybeli roma lakosságból tevődik össze, sajnos nagy részük képzetlen. A munkaképes cigányság közel 95%-a nem dolgozik. Közmunka keretében évente olyan 50-60 embert tud foglalkoztatni az önkormányzat: 2-3 havi turnusváltásban 15-20 fő dolgozik. A falu közterületeinek gondozásában ez nagy segítséget jelent. Új elem a Kulturális Közfoglalkoztatási Program a Nemzeti Művelődési Intézet szervezésében, melyhez Drégelypalánk is csatlakozott.

M. L-né: *Hogyan valósult meg a Kulturális Közfoglalkoztatási Program Drégelypalánkon?*

D. G.: Az önkormányzat mindig kiemelt ügyként kezelte és ennek megfelelően nagy gondot fordított intézményei fenntartására, mivel úgy véljük, a jól működő intézményrendszer megtartó erőt jelent a lakosság számára. Fontosnak tartjuk a lakossági igények kielégítését, a szükséges szolgáltatások biztosítását. Valljuk, hogy ehhez szükséges jó iskola, a közösség szórakozását biztosító művelődési ház, a kultúrát szolgáló könyvtár, és minden olyan szolgáltatásellátó, amelyet egy városban élő ember természetesnek tart. A településnek határozott koncepciója, elképzelése van a kultúra fejlesztése tekintetében, s nem csak az egyes akciókat, progra-

mokat támogatjuk, hanem a közművelődés folyamatának egészét.

Az önkormányzat nemcsak a fenntartásra, de a fejlesztésre, a szebb, jobb környezet kialakítására is gondot fordít. Éves költségvetésében biztosítja, hogy a művelődési ház színes, gazdag és változatos programkínálatával „szolgálja ki” a falu lakosságát a legifjabbaktól a legidősebb korosztályig. Megteremti mindazokat a feltételeket, hogy a ház olyan centruma legyen a művelődésnek, önművelésnek és szórakozásnak, ahol ki-ki életkorának, ízlésének és érdeklődésének megfelelően a leghasznosabban töltheti szabadidejét.

Fontosnak tartjuk a helyi hagyományok újraélesztését, megőrzését, az amatőr művészeti csoportok támogatását, menedzselését. A művelődési ház legfontosabb feladata mégis a község szellemi életének élénkítése, a kultúrák közvetítés az élet minden területén. Több alkotó, művelődő közösség működik a házban, akiknek tiszteletdíját éves költségvetésben biztosítjuk.

A szabadidő kulturált eltöltéséhez és az egészséges életmódhoz kapcsolódóan számos klub, tanfolyam és rendezvény várja az érdeklődőket.

Ebbe a programszervező, értékfeltáró, értékmegőrző munkába kapcsolódtak be az utóbbi hónapokban foglalkoztatott kulturális közfoglalkoztatottak. A Sugárkankalini Turisztikai Egyesület öt, a Művelődési Ház és Közművelődési Könyvtár kettő, az önkormányzat egy főt foglalkoztat a program keretében. Célul és feladatul tűztük ki számukra a mindennapi munkákba való bekapcsolódás mellett a helyi értékek és a múlt feltárását, valamint közösségfejlesztő folyamatok kezdeményezését. Számos sikeres rendezvény, értékteremtő kezdeményezés fűződik a személyükhöz. Ez a lehetőség reményt ad, hogy a fiatalok elvándorlása megfékezhető. Ha legalább egy fő itt marad, már az is siker.

M. L-né: *A szlovák határ közelségében milyen lehetőségek rejlenek?*

D. G.: Régen az Ipoly nem elválasztotta, hanem összekötötte az embereket, jó lenne ezt az állapotot ismét elérni. Az uniós változások valamelyest segítik a határokon átnyúló kapcsolatok újraélesztését. Az a tapasztalat, hogy ha jók a politikai kapcsolatok, akkor ez is könnyebben működik, így a javuló kormányközi együttműködés sokat lendít az ügyön. A szomszédos Ipoly-menti településekkel az önkormányzat igyekszik jó kapcsolatot ápolni – ünnepeken rendszeres vendégek a határon túliak, kölcsönösen látogatjuk egymás programjait, és egyes turisztikai és civil pályázatokon közösen tudunk indulni. A gazdasági kapcsolatokat mindenképpen jobban ki kellene építeni. Remélhetőleg a közeljövőben megépülő Szondi-híd szorosabbra fűzi a szálakat e téren is.

DOMBAI GÁBOR 1990 óta Drégelypalánk polgármestere.

MÁTÉ LÁSZLÓNÉ: a Nemzeti Művelődési Intézet Nógrád megyei irodavezetője, népművelő, informatikus könyvtáros, könyvtárostanári. A megyei népművelő egyesület elnöke.